

Verbeteringen Wet zorg en dwang

Geplaatst op 1 april 2024

Omdat er voor cliënten, medewerkers en zorgorganisaties veel niet goed gaat met de uitvoering van de Wet zorg en dwang zijn begin dit jaar verbeteringen afgesproken. Deze verbeteringen, vastgelegd in het bestuurlijk akkoord, gelden als tussenoplossing tot de vernieuwde wet ingaat. LOC is nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van het akkoord dat de positie van mensen die onvrijwillig zorg

krijgen, verbetert.

Beluister artikel

De Wet zorg en dwang (Wzd) bestaat sinds 2020. Het doel was dat mensen die zorg krijgen maximale vrijheid en veiligheid ervaren. Waarbij het niet uitmaakt of zij in een zorginstelling wonen of in hun eigen huis. Zorgverleners en zorgorganisaties moeten steeds goed onderzoeken wat vrijheid en veiligheid voor ieder persoon betekent. En daar ook naar handelen. Alleen als het echt niet anders kan mogen zorgorganisaties mensen in hun vrijheid beperken. Als dat gebeurt moet de zorgorganisatie steeds blijven nadenken hoe zij de vrijheidsbeperking weer kan afbouwen.

Cliëntenraden hebben instemmingsrecht op het beleidsplan Wet zorg en dwang

Onvoldoende bescherming

Vorig jaar hebben onderzoeksbureaus de Wet zorg en dwang uitgebreid geëvalueerd. In dikke rapporten werden harde conclusies getrokken over hoe de wet in de praktijk werkt. De wet is bureaucratisch en onuitvoerbaar voor medewerkers en zorgorganisaties. De rechtsbescherming van mensen die zorg nodig hebben is onvoldoende. Er is veel onduidelijkheid over toepassing van de wet in de thuissituatie. Het kost veel tijd om de wettekst van de Wet zorg en dwang te veranderen. Daar is zeker vier jaar voor nodig. Omdat er zoveel kritiek op de huidige wet is, is er een oplossing gezocht voor de tussentijd. Dat zijn de bestuurlijke afspraken geworden. Alle belangrijke partijen hebben afspraken gemaakt hoe we in de tijd tussen nu en de vernieuwde wet toch al verbeteringen kunnen doorvoeren. Die tussentijdse afspraken gelden vanaf januari 2024. Ondertussen gaan de voorbereidingen voor de wetwijziging ook door.

Afspraken

In de bestuurlijke afspraken is het volgende geregeld:

Stappenplan

Er is een eenvoudiger stappenplan gekomen met afspraken over de toepassing van zorg met dwang. En over de duur van zorg met dwang. Er komen folders voor cliënten/naasten en medewerkers met de nieuwe afspraken over het stappenplan.

Positie cliënten

Cliënten of vertegenwoordigers zijn voortaan betrokken bij de evaluatie van het zorgplan waarin de zorg met dwang staat opgeschreven. De cliënt kan zelf het initiatief nemen voor dit zorgplanoverleg.

Cliëntvertrouwenspersoon

Zorgaanbieders wijzen cliënten en naasten actief op hun recht om een beroep te doen op de cliëntvertrouwenspersoon. Voor het werk van de cliëntvertrouwenspersoon komt meer budget beschikbaar.

Cliënten hebben het recht om een beroep te doen op een cliëntvertrouwenspersoon

Betekenis bestuurlijke afspraken

Zorgaanbieders beloven zich aan de bestuurlijke afspraken te houden. Maar wil een cliënt dat de zorgaanbieder zich aan de huidige wet houdt? Dan moet de zorgaanbieder de wet naleven (en dus niet de afspraken uit het bestuurlijk akkoord). De inspectie gaat uit van de bestuurlijke afspraken bij het toezicht en de handhaving.

De zorgorganisatie moet instemming vragen aan de cliëntenraad op het beleidsplan Wet zorg en dwang (zoals in de bestuurlijke afspraken staat), in plaats van advies zoals nu in de wet staat.

Rol verpleegkundig specialist

In de beweging Radicale vernieuwing zorg is in de praktijk getest of de verpleegkundig specialist de rol als Wet zorg en dwangfunctionaris eigenstandig kan vervullen. Deze functionaris toetst het zorgplan. Er zijn twee wetenschappelijke onderzoeken gedaan naar de effecten daarvan. Daaruit bleek dat de

verpleegkundig specialist deze rol prima kan vervullen. De rol van de verpleegkundig specialist staat nog niet in de bestuurlijke afspraken. Omdat dat met de huidige wettekst niet kan. De rol van de verpleegkundig specialist komt wel in de nieuwe wettekst. LOC zal bij dit overleg betrokken zijn.

Betrokkenheid LOC en Radicale vernieuwing zorg

LOC leverde de afgelopen jaren samen met cliëntenraden en de beweging Radicale vernieuwing zorg voorstellen voor herziening van de wet. Ook de komende periode zal LOC betrokken zijn bij de verdere herziening van de wet.

Dit artikel verscheen in de lente-editie 2024 van [LOC-tijdschrift Zorg & Zeggenschap](#)

Meer info

[Bestuurlijk akkoord Wet zorg en dwang – LOC Cliëntenraden \(clientenraad.nl\)](#)

Handreiking voor cliëntenraden:

[De Wet zorg en dwang, nee tenzij...! \(inkijkexemplaar\) – LOC Cliëntenraden \(clientenraad.nl\)](#)

[De Wet zorg en dwang, nee tenzij...! Achtergrondinformatie – LOC Cliëntenraden \(clientenraad.nl\)](#)

Wil je meer weten over scholingsmogelijkheden over dit onderwerp? Neem contact op met de Vraagbaak van LOC via vraagbaak@loc.nl of 030 284 3200.

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Belangenbehartiging](#), [Adviesonderwerpen van de cliëntenraad](#), [Vrijheid en veiligheid](#), [Rechten van mensen](#)

Trefwoorden: [belangenbehartiging](#), [politiek en beleid](#), [radicale vernieuwing](#)